

at uddannelsernes alment faglige indhold udbygges og forbedres.

Uddannelsesforskelle i samfundet.

Det skønnes, at der idag er omkring 800.000 lønmodtagere og arbejdsløse, som alene har 7 års formel skolegang, og at der er ca. 1 mio. voksne på arbejdsmarkedet, som ikke har fået en grundlæggende erhvervsuddannelse efter folkeskolen. Disse personer er den primære målgruppe for lovforslaget.

Der eksisterer ganske vist omfattende efter- og videreuddannelsesstilbud i Danmark. Det har imidlertid vist sig, at denne efter- og videreuddannelsesvirksomhed overvejende benyttes af medarbejdere, der i forvejen har en erhvervsuddannelse.

Folkeoplysningen rekrutterer brede grupper fra det danske samfund, ligesom enkeltfagskurserne på grundlæggende niveau har mange deltagere med en kort formel skoleuddannelse.

Det må imidlertid konstateres, at også for den almene voksenuddannelse og for folkeoplysningen som helhed er det de i forvejen længerevarende uddannede, der er i flertal blandt deltagerne.

Et yderligere sigte med lovforslaget er derfor at udligne disse uddannelsesmæssige forskelle, ved at medvirke til, at de kortuddannede, der ikke fik uddannelseschancen som børn og unge, nu får mulighed for at få suppleret deres kundskaber.

Uddannelsesstilbudene.

En bærende idé i støtteordningen er, at deltagerne skal have frihed til at vælge den undervisning og uddannelse, der bedst stemmer med den pågældendes ønsker.

Der foretages i forbindelse med lovforslaget en nærmere afgrænsning af de uddannelses- og undervisningstilbud, hvortil der kan ydes støtte. Inden for disse rammer kan deltageren frit vælge den ønskede uddannelse. Det er væsentligt at pointere, at retten til selv at vælge uddannelse ikke ved forudgående aftale kan fraviges.

En bred vifte af de eksisterende offentlige og private almendannende og erhvervsrettede undervisnings- og uddannelsesstilbud vil stå til rådighed for de uddannelsessøgende. Folkeoplysende undervisning samt undervisning af almen og erhvervsrettet kompetencegivende karakter vil indgå i ordningen.

Støtteordningen er baseret på en udnyttelse af de eksisterende uddannelsesstilbud.

Der vil imidlertid samtidig være behov for udvikling af nye uddannelsesstilbud, der skal være attraktive for ordningens primære målgruppe. Det drejer sig bl.a. om tilrettelæggelse af uddannelser, der kombi-

nerer den almene og den erhvervsrettede undervisning.

Der eksisterer traditionelt en stærk sektoropdeling mellem de almene og de erhvervsrettede uddannelsesområder. Det forventes, at de lokale og regionale uddannelsesinstitutioner og myndigheder gennem samarbejde formår at nedbryde de eksisterende barrierer for tilrettelæggelse af hensigtsmæssige tilbud.

Uddannelsesorlovsordninger i andre europæiske lande.

Med ILO's konvention nr. 140 og henstilling nr. 148 om betalt uddannelsesorlov fra 1974, blev voksenuddannelse sat i forhold til arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål.

En række europæiske lande har ratificeret ILO-konventionen, og indført ordninger om uddannelsesorlov med økonomisk støtte. Det gælder f.eks. England, Frankrig, Sverige, Vesttyskland, Holland og Spanien. Andre lande, Belgien, Luxemburg, Norge og Italien, har indført lignende ordninger uden at have ratificeret konventionen.

Fælles for de fleste af ordningerne er, at man er startet på et lavt niveau, men efterhånden er ordningerne blevet udbygget, idet voksenuddannelsen prioriteres stadig højere.

Især fra Sverige, der indførte betalt uddannelsesorlov i 1975, foreligger der et omfattende erfaringsmateriale, der bl.a. peger på, at en fortsat udvikling af voksenuddannelsens indhold, pædagogik og organisation er en afgørende betingelse for, at reformen får en tilstrækkelig gennemslagskraft over for dens primære målgruppe.

Aftalt ret til fravær.

Ret til fravær til deltagelse i uddannelse i arbejdstiden, bør efter regeringens opfattelse aftales mellem arbejdsmarkedets parter, og regeringen finder det derfor ikke rigtigt at fremsætte lovforslag om generel adgang til uddannelsesorlov, der griber ind i bestående overenskomster. Den orlov, der vil være nødvendig for deltagelse i uddannelse i henhold til denne lovs bestemmelser, må derfor i ordningens indledende fase bero på frivillig aftale mellem den enkelte lønmodtager og arbejdsgiveren.

Orlovsmuligheden kan også sikres ved frivillige aftaler, der omfatter alle lønmodtagere på en virksomhed eller inden for en bestemt branche.

Regeringens ønske om at fremme ordninger, der bygger på frivillige aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, skal dels ses i lyset af de begrænsede midler, der er afsat til igangsættelse af støtteordningen, dels som et incitament for arbejdsmarkedets parter til på